Zbornik sudske prakse

PRESUDA OPĆEG SUDA (drugo vijeće)

26. siječnja 2017.*

„Zaštita zdravlja i sigurnosti potrošača i radnika – Direktiva 2006/42/EZ – Zaštitna klauzula – Nacionalna mjera povlačenja s tržišta i zabrane stavljanja na tržište kosilice – Zahtjevi za zaštitne uređaje – Uzastopne verzije usklađene norme – Pravna sigurnost – Odluka Komisije kojom se mjera proglašava opravdanom – Pogreška koja se tiče prava“

U predmetu T-474/15,

Global Garden Products Italy SpA (GGP Italy), sa sjedištem u Castelfrancu Veneto (Italija), koji zastupaju A. Villani, L. D'Amario i M. Caccialanza, odvjetnici,

tužitelj,

protiv

Europske komisije, koju su zastupali G. Braga da Cruz i L. Cappelletti, potom Braga da Cruz i C. Zadra, u svojstvu agenata,

tuženika,

koju podupire

Republika Latvija, koju zastupaju I. Kalniņš i D. Pelše, u svojstvu agenata,

intervenijent,

povodom zahtjeva, koji se temelji na članku 263. UFEU-a, za poništenje Provedbene odluke Komisije (EU) 2015/902 od 10. lipnja 2015. o mjeri zabrane stavljanja na tržište kosilice proizvođača GGP Italy S.p.A. koju je poduzela Latvija u skladu s Direktivom 2006/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL 2015., L 147, str. 22.),

OPĆI SUD (drugo vijeće),

u sastavu: S. Gervasoni, u svojstvu predsjednika, L. Madise (izvjestitelj) i Z. Csehi, suci,

tajnik: J. Palacio González, glavni administrator,

uzimajući u obzir pisani dio postupka i nakon rasprave održane 21. rujna 2016.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: talijanski

Presudu

Okolnosti spora

1 Odredbama članka 11. Direktive 2006/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2006. o strojevima i o izmjeni Direktive 95/16/EZ (SL 2006., L 157, str. 24.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 39., str. 74.) uređena je zaštitna klauzula prema kojoj, država članica, kada utvrdi da stroj, u smislu te direktive, predstavlja opasnost za zdravlje i sigurnost osoba, mora poduzeti sve odgovarajuće mjere kako bi otklonila tu opasnost te obavješćuje Europsku komisiju kako bi ispitala jesu li te mjere opravdane te dostavlja odluku o tome svim državama članicama.

2 Tužitelj Global Garden Products Italy SpA (GGP Italy) proizvodi uređaje za vrtlarstvo. Također, proizvodio je elektroničnu kosilicu pod nazivom „Stiga Collector 35 EL (C 350, 297352654/S13)” (u daljnjem tekstu: predmetna kosilica), koja je prema navodima samog proizvođača izvezena u više država članica, među ostalim i u Latviju.

3 Sukladno EZ izjavi o sukladnosti predmetne kosilice s odredbama Direktive 2006/42, koju je izdao tužitelj i koja nosi nadnevak od 3. rujna 2012., tijelo za ocjenjivanje sukladnosti u smislu članka 14. iste direktive, i to TÜV Rheinland LGA Products GmbH, ispitalo je motor. Potonji je uputilo na usklađenu normu Europskoga odbora za normizaciju u elektrotehnici (EONE) EN 60335-2-77:2006 koja glasi: „Kućanski i slični električni aparati – Sigurnost – Dio 2.-77.: Posebni zahtjevi za rukom vođene kosilice tratine pogonjene mrežnim naponom (IEC 60355-2-77:1996 (izmijenjena))”.

4 Cilj usklađene norme EN 60335-2-77:2006 bio je da se omogući, za uređaje na koje se ona odnosi i s kojom su usklađene, pozivanje na pretpostavku o sukladnosti s temeljnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima navedenima u Prilogu I. Direktivi 98/37/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. lipnja 1998. o usklađivanju zakonodavstava država članica o strojevima (SL 1998., L 207, str. 1.), koja je zamijenjena Direktivom 2006/42. S obzirom na dijelove o kojima je riječ, valja pojasniti da se točka 1.3.8. navedenog priloga odnosi na „izbor zaštite od rizika nastalih od pokretnih dijelova” te se njome predviđaju specifikacije glede vrsta štitnika ili zaštitnih uređaja, ovisno o tome imaju li pokretni dijelovi uređaja ulogu prijenosa ili su uključeni u rad. U točki 1.4.1. istog priloga navedeni su opći zahtjevi za štitnike i zaštitne uređaje koji „moraju biti smješteni na prikladnoj udaljenosti od zone opasnosti”. Međutim, u tom pogledu, usklađena norma EN 60335-2-77:2006 ne predviđa točno određen minimalni razmak između ruba pomičnog elementa za rezanje i stražnje stijenke kućišta rezača (točka 20.103.1.1.).

5 U travnju 2013. Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (Centar za zaštitu prava potrošača, Latvija), koji je Republika Latvija imenovala kao nadležno inspekcijsko tijelo za nadzor nad tržištem u smislu članka 4. Direktive 2006/42, prikupio je primjerke predmetne kosilice od distributera koji ima sjedište u Latviji. Te su radnje poduzete u okviru zajedničke akcije za nadzor nad kosilicama koje su stavljene u promet, koju je u 2011. pokrenuo Prosafe (Product Safety Forum of Europe, Europski forum za sigurnost proizvoda), udruženje u kojem su, među ostalim, udružena nacionalna tijela kao što je Centar za zaštitu prava potrošača.

6 Jedan prikupljeni primjerak predmetne kosilice, proizvedene u 2013., ispitao je Slovenski institut za kakovost in meroslovje (Slovenski institut za kvalitetu i mjeriteljstvo) u Ljubljani, prijavljeno tijelo u smislu članka 14. Direktive 2006/42. Iz izvješća o pregledu proizlazi da je ono izvršeno osobito u odnosu na zahtjeve navedene direktive i odredbe usklađene norme EONE-a EN 60335-2-77:2010, koja ima za cilj isto što i ranije usklađena norma EN 60335-2-77:2006, navedena u točkama 3. i 4. ove presude.

7 Slovenski institut za kvalitetu i mjeriteljstvo utvrdilo je nesukladnost predmetnog stroja s odredbama usklađene norme EN 60335-2-77:2010 koja se odnosi na razmak između ruba pomičnog elementa za rezanje i stražnje stijenke kućišta rezača. Taj izmjereni razmak iznosi 87 mm, dok je točkom 20.107.1.1. navedene norme predviđen, među ostalim, minimalni razmak od 120 mm. Tijelo je na temelju potonjeg utvrđenja zaključilo da odredbe točaka 1.3.8 i 1.4.1 Priloga I. Direktivi 2006/42 nisu bile poštovane. Te točke imaju isti cilj kao i točke koje nose iste brojčane oznake Priloga I. Direktivi 98/37, navedene u točki 4. ove presude, te je njihov sadržaj istovjetan u odnosu na zahtjev prema kojemu štitnici i zaštitni uređaji „moraju biti smješteni na prikladnoj udaljenosti od zone opasnosti”. Centar za zaštitu prava potrošača (latvijsko tijelo) primio je 9. listopada 2013. izvješće tijela.

8 Dopisom od 3. prosinca 2013. to je tijelo pozvalo distributera predmetne kosilice za Latviju da poduzme dobrovoljne mjere kako bi „spriječio distribuciju u državi kosilice koja ne udovoljava svim sigurnosnim uvjetima”.

9 Dopisom od 12. prosinca 2013. latvijsko tijelo izvijestilo je tužitelja o rezultatu kontrole koja je provedena nad predmetnom kosilicom i o nesukladnosti koja je utvrđena u odnosu na razmak između ruba pomičnog elementa za rezanje i stražnje stijenke štitnika. To je tijelo zatražilo da se očituje o toj nesukladnosti, da pojasni koje mjere namjerava poduzeti te da navede zašto se EZ izjava o sukladnosti odnosila na usklađenu normu EN 60335-2-77:2006, koja se, prema stajalištu tog tijela, primjenjivala do 2011., dok je stroj proizveden 2013. Izvješće Slovenskog instituta za kvalitetu i mjeriteljstvo dostavljeno je u prilogu dopisu.

10 Tijekom prepiske koja je uslijedila s latvijskim tijelom, tužitelj je naveo da je tek 1. rujna 2013. na temelju usklađene norme EN 60335-2-77:2010 konačno zamijenjena usklađena norma EN 60335-2-77:2006, da se predmetna kosilica nije proizvodila nakon tog datuma i da je ona bila u skladu s usklađenom normom EN 60335-2-77:2006. Tužitelj je naveo da su u Službenom listu Europske unije od 8. travnja 2011., u kojemu je usklađena norma EN 60335-2-77:2010 bila prvi put objavljena (SL 2011., C 110, str. 52.), u tablici naslova i uputa usklađenih normi izostavljene upute na zamijenjene usklađene norme kao i datum prestanka važenja pretpostavke o sukladnosti koja proizlazi iz te norme. Naglasio je, međutim, da je stupac tablice koji se odnosi na taj datum sadržavao napomenu 1. u kojoj se navodi da je „općenito datum prestanka pretpostavke o sukladnosti datum povlačenja („dow”) koji određuje Europska organizacija za normizaciju”, te da se „korisnici ovih normi upozoravaju da to u određenim izvanrednim slučajevima može biti i drugačije”. U tom pogledu, tužitelj je uputio na informacije sadržane u usklađenoj normi EN 60335-2-77:2010 te na informacije sadržane na internetskoj stranici Europskog odbora za normizaciju (CEN), prema kojima je navedeni datum povlačenja („dow”) (u daljnjem tekstu: datum povlačenja) bio 1. rujna 2013.

11 Pozivajući se na Direktivu 2006/42 latvijsko tijelo je naglasilo da je u članku 5. predviđeno da prije stavljanja na tržište djelomično dovršenog stroja, proizvođač ili njegov ovlašteni predstavnik moraju osigurati da on ispunjava relevantne temeljne zdravstvene i sigurnosne zahtjeve koji su navedeni u istoj direktivi. Podsjetilo je da se to može učiniti, sukladno članku 7. iste direktive, izjavom o sukladnosti s usklađenom normom koja je objavljena u Službenom listu, koja je relevantna za razmatrani stroj i za koju vrijedi pretpostavka o sukladnosti s navedenim zahtjevima. U suprotnom, zainteresirana osoba mora dokazati drugim sredstvom da su zahtjevi ispunjeni barem do mjere koja je istovjetna onoj koja proizlazi iz poštovanja usklađene norme. Latvijsko je tijelo dodalo da budući da je usklađena norma EN 60335-2-77:2010 objavljena u Službenom listu 8. travnja 2011., tijekom 2012. na koju se odnosi EZ izjava o sukladnosti i tijekom 2013. kada je proizveden kontrolirani primjerak, norma EN 60335-2-77:2006 nije bila primjenjiva i usklađenost s njom nije dovodila do pretpostavke o sukladnosti s temeljnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima. Točno je da je usklađena norma EN 60335-2-77:2010 zahtjevnija od prethodne, ali predstavlja „trenutačno stanje tehnike” u tom području. Izvješće o pregledu Slovenskog instituta za kvalitetu i mjeriteljstvo dokazuje također da predmetna

kosilica nije pružila stupanj sigurnosti koji bi bio barem istovjetan onom koji proizlazi iz poštovanja primjenjive usklađene norme. Latvijsko tijelo najavilo je 19. ožujka 2014. da namjerava zabraniti njezinu prodaju.

12 U svibnju 2014., obavijest koja se odnosi na predmetnu kosilicu objavljena je u RAPEX-u (Sustav Zajednice za brzo informiranje o opasnim neprehrambenim proizvodima). Taj sustav, predviđen Direktivom 2001/95/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 3. prosinca 2001. o općoj sigurnosti proizvoda (SL 2002., L11, str. 4.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 9., str. 12.), združuje Komisiju i tijela za zaštitu potrošača država članica kao i drugih država stranaka Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru. Omogućuje Komisiji da na temelju obavijesti nacionalnih tijela svaki tjedan utvrdi i objavi popis proizvoda koji predstavljaju ozbiljan rizik za zdravlje i sigurnost potrošača.

13 U obavijesti u RAPEX-u koja se odnosi na predmetnu kosilicu ukazuje se na „drugu razinu rizika” a ne na „ozbiljni rizik” kao što je to slučaj za druge proizvode navedene u tjednom popisu. Utvrđeni rizik odnosi se na posjekotine te se navodi da „oštrice nisu dovoljno zaštićene”, da se „slijedom toga, osoba može porezati po nogama ili rukama tijekom korištenja ili održavanja” te da „proizvod ne ispunjava zahtjeve Direktive o strojevima i relevantne usklađene norme EN 60335-2-77”. Također se navodi da su poduzete dobrovoljne mjere povlačenja s tržišta.

14 Valja pojasniti da je, sukladno članku 2. Direktive 2001/95, sprječavanje distribucije definirano tako da znači svaku mjeru usmjerenu na sprječavanje distribucije, izlaganja i ponude proizvoda opasnog za potrošače te se razlikuje od povrata proizvoda od potrošača, koji je definiran tako da znači svaku mjeru usmjerenu na vraćanje opasnog proizvoda koji je proizvođač ili distributer već isporučio potrošaču ili ga učinio dostupnim potrošaču.

15 Dopisom od 11. lipnja 2014. distributer predmetne kosilice za Latviju izvijestio je latvijsko tijelo da je stroj povučen s tržišta. Nadalje, u dopisu od 28. kolovoza 2014., tužitelj je potvrdio da je, kako bi se iz RAPEX-a uklonila obavijest koja se odnosi na njegov proizvod, što bi moglo okaljati njegov ugled, povukao s latvijskog tržišta predmetnu kosilicu te je naveo da se ista od 1. rujna 2013. više ne proizvodi niti stavlja na tržište Europske unije.

16 Latvijsko je tijelo 1. srpnja 2014., na temelju članka 11. stavka 2. Direktive 2006/42, izvijestilo Komisiju o dobrovoljnim mjerama povlačenja s tržišta i nestavljanja na tržište predmetne kosilice. Odredbama tog članka, koji se odnosi na zaštitnu klauzulu, predviđeno je:

„1. Kada država članica utvrdi da strojevi koje uključuje ova Direktiva, a imaju CE oznaku sukladnosti te popratnu EZ izjavu o sukladnosti i koriste se u skladu s njihovom namjenom ili pod uvjetima koji se mogu razumno predvidjeti, mogu ugroziti zdravlje i sigurnost osoba, […], država članica poduzima sve odgovarajuće mjere kako bi povukla takve strojeve s tržišta, zabranila stavljanje na tržište i/ili u uporabu takvih strojeva ili kako bi ograničila njihovo slobodno kretanje.

2. Država članica odmah obavješćuje Komisiju i ostale države članice o takvim mjerama, iznoseći razloge svoje odluke i posebno koji je razlog nesukladnosti:

(a) neispunjavanje temeljnih [zdravstvenih i sigurnosnih zahtjeva koji su navedeni u Prilogu I.];

[…]

3. Komisija se savjetuje sa zainteresiranim stranama bez odgode.

Komisija razmatra, nakon savjetovanja, jesu li ili ne opravdane mjere koje je poduzela država članica i svoju odluku dostavlja državi članici koja je poduzela inicijativu, drugim državama članicama, te proizvođaču ili njegovu ovlaštenom predstavniku.

[…]

5. Kada strojevi nisu sukladni, a imaju CE oznaku sukladnosti, nadležna država članica poduzima odgovarajuće mjere protiv onoga tko je stavio oznaku i o tome obavješćuje Komisiju. Komisija obavješćuje ostale države članice.

6. Komisija vodi brigu o tome da se države članice obavijeste o napretku i ishodu postupka."

17 U obrascu obavijesti latvijskog tijela ukazuje se na nesukladnost s temeljnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima navedenim u točkama 1.3.8. i 1.4.1. Priloga I. Direktivi 2006/42, koje se odnose na štitnike i zaštitne uređaje u odnosu na pokretne dijelove, a čiji je sadržaj izložen u točkama 4. i 7. ove presude. Pojašnjava se da je prema odredbama usklađene norme EN 60335-2-77:2010 izvršen test te da je u tom pogledu utvrđen nedovoljan razmak između ruba pomičnog elementa za rezanje i stražnje stijenke kućišta rezača, što utječe na pravilno funkcioniranje predmetne kosilice. U obrascu se također navodi da je distributer poduzeo dobrovoljne mjere povlačenja i nestavljanja proizvoda na tržište te da je proizvođač izvješten dopisom od 12. prosinca 2013. Izvješće o pregledu Slovenskog instituta za kvalitetu i mjeriteljstvo navedeno u točki 7. ove presude priloženo je obrascu.

18 Dopisom od 24. rujna 2014. Komisija je, sukladno odredbama članka 11. stavka 3. Direktive 2006/42 i pozivajući se na zabranu stavljanja proizvoda na tržište, pozvala tužitelja da se očituje na obavijesti latvijskog tijela, navodeći nesukladnost s normom EN 60335-2-77:2010 utvrđenu u izvješću o pregledu Slovenskog instituta za kvalitetu i mjeriteljstvo. U tom je pismu Komisija predložila tužitelju sastanak s njezinim službama.

19 Dopisom od 4. listopada 2014. tužitelj je odgovorio Komisiji da se predmetna kosilica ne proizvodi od 1. rujna 2013. niti stavlja u promet te da su distributeri i preprodavači u Latviji izvršili povlačenje proizvoda. Tužitelj je dodao kako smatra da je predmetna kosilica ispunjavala sve zahtjeve „Direktive o strojevima" koja se primjenjivala u vrijeme proizvodnje predmetne kosilice i njezina stavljanja na tržište.

20 U tim je uvjetima Komisija 10. lipnja 2015. donijela Provedbenu odluku (EU) 2015/902 o mjeri zabrane stavljanja na tržište kosilice proizvođača GGP Italy S.p.A. koju je poduzela Latvija u skladu s Direktivom 2006/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL 2015., L 147, str. 22., u daljnjem tekstu: pobijana odluka).

21 Komisija je u pobijanoj odluci osobito istaknula obavijest latvijskog tijela te je navela da je isto tijelo donijelo mjeru zabrane stavljanja na tržište predmetne kosilice, da je kosilica nosila oznaku CE sukladno Direktivi 2006/42 te da usprkos tomu, imajući u vidu podatke u spisu, ista nije ispunjavala temeljne zdravstvene i sigurnosne zahtjeve navedene u točkama 1.3.8. i 1.4.1. Priloga I. navedenoj direktivi „zbog nedovoljna razmaka između stražnjeg kućišta uređaja i kružnice koju opisuje vrh sječiva, što rezultira poremećajem sigurnog rada uređaja", da je proizvođač naveo da je dobrovoljno povukao proizvod s latvijskog tržišta te da je valjalo donesenu mjeru smatrati opravdanom. Kao adresati pobijane odluke navedene su države članice.

22 U srpnju 2015., švedsko tijelo, pozivajući se na pobijanu odluku, objavilo je da se predmetna kosilica ne može ni prodavati ni koristiti.

Postupak i zahtjevi stranaka

23 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 17. kolovoza 2015. tužitelj je pokrenuo ovaj postupak.

24 Zasebnim aktom podnesenim tajništvu Općeg suda 16. listopada 2015. tužitelj je također podnio zahtjev za određivanje privremene pravne zaštite, namijenjen suspenziji primjene pobijane odluke, kao i za donošenje druge mjere koju smatra korisnom. Rješenjem od 10. prosinca 2015., GGP Italy/Komisija (T-474/15, EU:T:2015:958) predsjednik Općeg suda odbio je taj zahtjev i odlučio da će se odluka o troškovima donijeti naknadno.

25 Aktom podnesenim tajništvu Općeg suda 16. studenog 2015. Republika Latvija zatražila je intervenciju u ovom predmetu u potporu zahtjevu Komisije. Rješenjem od 16. prosinca 2015. predsjednik drugog vijeća Općeg suda dozvolio je tu intervenciju.

26 Na temelju izvještaja suca izvjestitelja Opći je sud odlučio otvoriti usmeni dio postupka.

27 Na raspravi održanoj 21. rujna 2016. saslušana su izlaganja stranaka, kao i njihovi odgovori na pitanja koja im je postavio Opći sud.

28 Tužitelj od Općeg suda zahtijeva da:

— poništi pobijanu odluku;

— donese drugu mjeru koju smatra potrebnom;

— naloži Komisiji snošenje troškova.

29 Komisija od Općeg suda zahtijeva da:

— odbije tužbu;

— naloži tužitelju snošenje troškova.

30 Republika Latvija od Općeg suda zahtijeva da odbije tužbu.

Pravo

Dopuštenost točke tužbenog zahtjeva kojom se od Općeg suda zahtijeva „donošenje druge mjere koju smatra potrebnom”

31 Iz članka 21. Poslovnika Suda Europske unije, koji se, sukladno članku 53. navedenog poslovnika i članku 76. Poslovnika Općeg suda, primjenjuje na Opći sud, proizlazi da u svakoj tužbi kojom se pokreće postupak treba dovoljno jasno i precizno naznačiti predmet spora i zahtjev te dati sažeti prikaz istaknutih razloga kako bi se omogućilo tuženiku da pripremi obranu, a Općem sudu provesti nadzor. Iz toga proizlazi da zaključci takve tužbe moraju biti formulirani nedvosmisleno kako bi se spriječilo to da sudac odlučuje ultra petita ili da ne uspije donijeti odluku o nekom prigovoru (vidjeti u tom smislu presude od 14. prosinca 1962., Meroni/Visoko tijelo, 46/59 i 47/59, EU:C:1962:44, str. 801., od 10. ožujka 2012., Komisija/Estonija, C-39/10, EU:C:2012:282, t. 24. i rješenje od 13. travnja 2011., Planet/Komisija, T-320/09, EU:T:2011:172, t. 22.).

32 Međutim, u ovom slučaju, zahtjev koji je tužitelj istaknuo, prema kojemu bi Opći sud trebao „donijeti drugu mjeru koju smatra potrebnom” očito ne odgovara zahtjevima navedenima u prethodnoj točki. Stoga je nedopušten.

Meritum

33 U prilog svojoj tužbi za poništenje tužitelj ističe dva tužbena razloga. S jedne strane, u bitnom, članak 20. Direktive 2006/42 je prekršen, s obzirom na to da je Komisija donijela pobijanu odluku na temelju nepravilnog postupka, u odnosu na odredbe tog članka, čiji je cilj osigurati prava obrane zainteresiranih osoba. S druge strane, također su prekršeni članak 5. stavak 1., članak 6. stavak 1., članak 7. i članak 11. iste direktive, jer sadržavaju odredbe čiji je cilj omogućiti proizvođačima strojeva da opravdaju sukladnost svojih proizvoda s temeljnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima i drugim obvezama propisanima tom direktivom, te stoga ih slobodno stavljati u promet u Uniji, kao i to da javnim tijelima omogući da, u određenim uvjetima, poduzmu zaštitne mjere.

Prigovor koji se temelji na povredi članka 20. Direktive 2006/42

34 U članku 20. Direktive 2006/42 predviđeno je:

„Svaka mjera poduzeta sukladno ovoj Direktivi koja ograničava stavljanje na tržište i/ili u uporabu strojeva koje uključuje ova Direktiva navodi točne razloge na kojima se dotična mjera temelji. O takvoj se mjeri što prije obavješćuje strana na koju se odnosi, koja se istodobno obavješćuje o dostupnim pravnim lijekovima prema zakonu koji je na snazi u državi članici na koju se odnosi, kao i o vremenskom ograničenju kojemu su takvi lijekovi podložni.”

35 U tom pogledu tužitelj navodi da mu nije dostavljena odluka latvijskog tijela o povlačenju s tržišta i zabrani stavljanja na tržište predmetne kosilice na temelju koje je Komisija donijela pobijanu odluku. U intervencijskom je podnesku latvijska vlada također navela da prije pokretanja postupka pred Komisijom niti jedna konačna obvezujuća odluka nije bila donesena. Komisija je dakle potvrdila nepostojeću odluku i zbog tog je razloga pobijana odluka nezakonita. Slijedom navedenog, niti jedna od obveza koje proizlaze iz članka 20. Direktive 2006/42 nije poštovana. Posebno, pravni lijekovi u Latviji nisu bili navedeni niti su se, imajući u vidu gornje navode, mogli podnijeti. Komisija se, kao što je to navedeno u odgovoru na tužbu, ograničila na provođenje samo formalnog preispitivanja navodne obavijesti latvijskog tijela upućenog distributeru u Latviji i proizvođaču o poduzetim mjerama u odnosu na predmetnu kosilicu, i to isključivo na temelju obrasca koji joj je uputilo latvijsko tijelo. Navodi u tom obrascu bili su dvojbeni, odnosno netočni ili proturječni u odnosu na objašnjenja koje je dala latvijska vlada u svojem intervencijskom podnesku, osobito u odnosu na donesenu mjeru prema distributeru i njezinu dostavu proizvođaču, te, osim toga, s obzirom na njezinu narav, isti ne odgovaraju utvrđenjima Komisije u pobijanoj odluci. Naime, potonja se samo pozvala na zabranu stavljanja na tržište, ne i na povlačenje s tržišta, što je međutim bilo navedeno u obrascu.

36 Komisija smatra da se tužbeni razlog ne odnosi na pobijanu odluku, već na mjeru koju je donijelo latvijsko tijelo. On je nedopušten. Komisija podredno iznosi da u okviru primjene članka 11. Direktive 2006/42, koji se odnosi na zaštitni mehanizam pokrenut na inicijativu države članice, nije na njoj da kontrolira sve aspekte zakonitosti nacionalne mjere, već je to obveza nacionalnih sudova, a da ona razmatra, s obzirom na sadržaj, jesu li te mjere opravdane. Komisija u tom pogledu upućuje na presudu od 15. srpnja 2015., CSF/Komisija (T-337/13, EU:T:2015:502, t. 100.). Komisija dodaje da tužitelj nije istaknuo da postoje postupovni problemi s nacionalnim tijelom kada je ona to od njega zatražila. Iako se u pobijanoj odluci navodi samo zabrana stavljanja na tržište, a ne i povlačenje s njega, to je zato što je tužitelj sam donio mjeru povlačenja s tržišta, koju je najavio latvijskom tijelu 28. kolovoza 2014., te je cilj odluke da se zabrani eventualno ponovno stavljanje na tržište predmetnih strojeva u bilo kojoj državi članici Unije.

37 Latvijska vlada smatra da je latvijsko tijelo postupilo u skladu s nacionalnim postupkom i da je, dopisom od 19. ožujka 2014., navedenim u točki 11. ove presude, obrazložilo svoje stajalište te najavilo ograničavajuću mjeru. Međutim, to tijelo nije donijelo konačnu mjeru, koja može biti predmet žalbe u unutarnjem postupku, kojom bi od Komisije ishodilo, u okviru primjene članka 11. Direktive 2006/42, potvrđivanje ili neprihvaćanje svojeg stajališta.

38 Valja najprije navesti da je, suprotno onomu što Komisija ističe kao glavni navod, ovaj tužbeni razlog upućen protiv pobijane odluke, a ne protiv mjere latvijskog tijela, iako se temelji na kritici postupanja tog tijela. Pravilno je označen kao tužbeni zahtjev protiv pobijane odluke te se sastoji u prigovoru Komisiji da je prekršila članak 20. Direktive 2006/42 time što je proglasila opravdanom nacionalnu mjeru koja je donesena kršenjem te odredbe. Stoga se ovaj tužbeni zahtjev ne može smatrati nedopušten niti bespredmetan, kao što je to navela Komisija na raspravi.

39 Glede merituma, valja podsjetiti da je u presudi od 15. srpnja 2015., CSF/Komisija (T-337/13, EU:T:2015:502, t. 100.), koju je Komisija spomenula, već presuđeno da nije na njoj da u okviru donošenja odluke, kao što je pobijana odluka, donesene na temelju članka 11. stavka 3. Direktive 2006/42, provodi nadzor svih aspekata zakonitosti nacionalnih mjera koje dovode do primjene zaštitne klauzule predviđene u navedenom članku. U tom se pogledu u članku 20. te direktive, na čiju se povredu pozvao tužitelj, izrijekom navode „dostupni pravni lijekovi prema zakonu koji je na snazi u državi članici na koju se odnosi”, što upućuje, s jedne strane, da se odnosi na nacionalne mjere donesene na temelju direktive i, s druge strane, da njezin nadzor provode nacionalni sudovi. Stoga, tim člankom nije stvorena obveza za Komisiju.

40 U okviru provođenja članka 11. stavka 3. Direktive 2006/42, zadaća Komisije je, kao prvo, da provjeri jesu li, s pravnog i činjeničnog stajališta, opravdane korisne mjere koje joj je dostavila država članica, kako bi se, kako je to navedeno u stavku 1. istog članka, otklonio rizik da stroj može ugroziti zdravlje i sigurnost osoba odnosno, gdje je to slučaj, domaćih životinja ili imovine (presuda od 15. srpnja 2015., SFC/Komisija, T-337/13, EU:T:2015:502, t. 101.). Kao odgovor na tužiteljev argument istaknut na raspravi, valja naglasiti da je analiza izvršena u gore navedenoj presudi, u kontekstu navoda o povredi načela jednakog postupanja od strane nacionalnog tijela, također relevantna u ovom postupku, u kojem se navodi da je nacionalno tijelo prekršilo odredbu direktive. Naime, u obama predmetima se raspravlja o eventualnim povredama načela i pravila prava Unije od strane nacionalnih tijela, čije poštovanje trebaju provjeriti nacionalni sudovi.

41 Stoga se ne mogu prihvatiti tužiteljevi argumenti prema kojima je Komisija prekršila članak 20. Direktive 2006/42 time što je prihvatila nacionalnu mjeru koja je donesena kršenjem iste odredbe.

42 Nadalje, kao odgovor na tužiteljev argument koji se temelji na elementima koje je istaknula latvijska vlada tijekom postupka, prema kojemu, u bitnom, Komisija nije mogla potvrditi neobvezujuću odnosno nepostojeću nacionalnu odluku, a da pritom ne prekrši članak 20. Direktive 2006/42, valja pojasniti da nema zapreke da se „korisne mjere” koje država članica mora donijeti i dostaviti Komisiji na temelju zaštitne klauzule predviđene u članku 11. te direktive donesu u obliku mjera koje nisu jednostrane ili mjera koje nisu neposredno obvezujuće. Nadalje, ako takva mjera ne bi potpala pod područje primjene navedene zaštitne klauzule, njezin bi doseg bio znatno ograničen, s obzirom na to da ni Komisija ni druge države članice, osim one koja je prepoznala rizik stroja, ne bi bile obaviještene o njemu, jer bi proizvođač tog stroja, njegov zastupnik ili distributeri poduzeli dobrovoljne mjere ili bi se sami uskladili s neobvezujućim mjerama. Stoga, kao što je to u konkretnom slučaju, obavijest o činjenici da je nakon pokretanja postupka nacionalnog tijela distributer poduzeo dobrovoljne mjere povlačenja s tržišta i nestavljanja proizvoda na tržište predstavlja obavijest o korisnoj mjeri koja može dovesti do odluke Komisije donesene na temelju članka 11. stavka 3. Direktive 2006/42.

43 Iz gore navedenoga proizlazi da tužbeni razlog koji se temelji na Komisijinoj povredi članka 20. Direktive 2006/42 treba odbiti kao neosnovan.

Tužbeni razlog koji se temelji na povredi članka 5. stavka 1., članka 6. stavka 1., članka 7. i članka 11. Direktive 2006/42

44 Među odredbama Direktive 2006/42 na koje se tužitelj poziva, člankom 5. stavkom 1. predviđeno je da prije stavljanja strojeva na tržište i/ili u uporabu, proizvođač ili njegov ovlašteni predstavnik moraju, osobito, osigurati da stroj ispunjava sve odgovarajuće temeljne zdravstvene i sigurnosne zahtjeve koji su navedeni u Prilogu I., provesti potrebne postupke za procjenu sukladnosti, sastaviti EZ izjavu o sukladnosti te istu priložiti uz strojeve. U članku 6. stavku 1. propisano je da države članice na svojem području ne zabranjuju, ograničavaju ili sprječavaju stavljanje na tržište i/ili u uporabu strojeva koji ispunjavaju uvjete direktive. U članku 7. je osobito predviđeno da države članice smatraju da su u sukladnosti s odredbama direktive strojevi koji imaju CE oznaku sukladnosti i uz njih priloženu EZ izjavu o sukladnosti te da se za strojeve proizvedene u skladu s usklađenim normama čije je podatke Komisija objavila u Službenom listu Europske unije, pretpostavlja da su sukladni s temeljnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima koje obuhvaća takva usklađena norma. Valja podsjetiti da je usklađena norma definirana u članku 2. tako da znači „neobvezujuća tehnička specifikacija usvojena od tijela za normizaciju, odnosno Europskoga odbora za normizaciju (EON), Europskoga odbora za normizaciju u elektrotehnici (EONE), Europskoga instituta za telekomunikacijske norme (EITN), na temelju ovlasti koje je izdala Komisija u skladu s postupcima izloženima u Direktivi 98/34/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. lipnja 1998. o utvrđivanju postupka pružanja informacija u području tehničkih normi i propisa te pravila za usluge informacijskog društva [(SL1998., L 204, str. 37.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 42., str. 58.)]”. Naposljetku, u članku 11. Direktive 2006/42, čiji je sadržaj djelomično izložen u točki 16. ove presude, definirani su uvjeti provedbe zaštitne klauzule.

45 U bitnome, tužitelj smatra da predstavlja povredu gore navedenih odredbi odbijanje Komisije, nakon što je to učinilo latvijsko tijelo, da prizna da se za stavljanje na tržište ili u uporabu prije 1. rujna 2013. može pretpostaviti sukladnost predmetne kosilice s temeljnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima navedenima u Direktivi 2006/42 zbog njezine sukladnosti s ujednačenom normom EN 60335-2-77:2006.

46 Budući da je pitanje vremenske primjene različitih relevantnih tekstova od važnosti za ispitivanje ovog tužbenog razloga, valja istaknuti sljedeće datume:

— počevši od 1993.: primjena Prve direktive o strojevima i njezinih izmjena koje su, konsolidirane, bile osnova Direktive 98/37;

— 9. lipnja 2006.: objava Direktive 2006/42 u Službenom listu;

— 6. studenog 2007.: prva objava ujednačene norme EN 60335-2-77:2006 u Službenom listu;

— 28. ožujka 2009.: posljednja objava ujednačene norme EN 60335-2-77:2006 u Službenom listu;

— 29. prosinca 2009.: stavljena izvan snage Direktiva 98/37 i stupile na snagu mjere za prenošenje Direktive 2006/42;

— 8. travnja 2011.: prva objava ujednačene norme EN 60335-2-77:2010 u Službenom listu;

— 3. rujna 2012.: potvrda EZ o sukladnosti predmetne kosilice, pozivajući se na ujednačenu normu EN 60335-2-77:2006;

— 1. rujna 2013.:datum povlačenja ujednačene norme EN 60335-2-77:2006 koju je utvrdio EONE.

47 Komisija je, na raspravi, uvodno navela da je tužbeni razlog bespredmetan. Pobijanom odlukom se naime zabranjuje u budućnosti svako stavljanje na tržište predmetne kosilice na čitavom području Unije te nije sporno da u lipnju 2015., datum donošenja pobijane odluke, motor nije bio u skladu s temeljnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima navedenima u Direktivi 2006/42, neovisno o pitanju je li se, sve do 31. kolovoza 2013., na njega primjenjivala pretpostavka o sukladnosti s tim zahtjevima zbog sukladnosti s usklađenom normom EN 60335-2-77:2006.

48 Tužitelj podsjeća da je uputa na normu kojom je zamijenjena ujednačena norma EN 60335-2-77:2006 za „rukom vođene kosilice tratine pogonjene mrežnim naponom”, a to je ujednačena norma EN 60335-2-77:2010, objavljena u Službenom listu 8. travnja 2011. i pritom Komisija nije, u prikladnom stupcu tablice naslova i uputa usklađenih normi na koje se ta objava odnosi, izrijekom navela datum prestanka pretpostavke o sukladnosti koja se temelji na zamijenjenoj normi. U tim uvjetima valja uputiti na napomenu 1. tog stupca, u kojoj se navodi da je „općenito datum prestanka pretpostavke o sukladnosti datum povlačenja (‚dow') koji određuje Europska organizacija za normizaciju”, te da se „korisnici ovih normi upozoravaju da to u određenim izvanrednim slučajevima može biti i drugačije”. Međutim, datum povlačenja usklađene norme EN 60335-2-77:2006 je onaj koji se pojavljuje u više dokumenata tijela za normizaciju i u samoj normi EN 60335-2-77:2010, a to je 1. rujna 2013.

49 Tužitelj dodaje da su, u vremenskom razdoblju od 8. travnja 2011. do 31. kolovoza 2013., dvije verzije usklađene norme EN 60335-2-77, ona iz 2006. i ona iz 2010., omogućavale pozivanje na pretpostavku o sukladnosti strojeva na koje su se odnosile s temeljnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima uređenima Direktivom 2006/42. Takvo razdoblje preklapanja, koje je osim toga odgovaralo razdoblju u kojemu su se nacionalne norme koje nisu bile u skladu s novom verzijom usklađene norme mogle održati na snazi, je neophodno da se proizvođačima strojeva ostavi vrijeme da prilagode svoje proizvode i, ako je to slučaj, njihov proizvodni postupak i proizvodne alate zahtjevima nove verzije usklađene norme kao i vrijeme da prodaju strojeve koji udovoljavaju uvjetima zamijenjene norme. Bilo bi nelogično da se od 8. travnja 2011., datuma objave usklađene norme EN 60335-2-77:2010, preko noći, strojevi koji su osmišljeni imajući u vidu usklađenu normu EN 60335-2-77:2006 ne bi mogli više proizvoditi niti stavljati u promet te da bi trebalo proizvoditi i stavljati u promet proizvode u skladu s normom koja nekoliko dana ranije nije bila službena usklađena norma.

50 Tužitelj priznaje da, zbog iznimnih okolnosti, Komisija može utvrditi datum prestanka važenja pretpostavke o sukladnosti koja proizlazi iz ranije verzije usklađene norme kao dan koji prethodi ili slijedi datum povlačenja, međutim, u tom bi slučaju Komisija trebala to precizno navesti u prikladnom stupcu objave u Službenom listu koja se odnosi na novu verziju usklađene norme, što konkretno nije slučaj.

51 U potporu svoje argumentacije, tužitelj se poziva osobito na dva javna dokumenta Komisije, i to „Priručnik za primjenu Direktive 2006/42 o strojevima – 2. izdanje, lipanj 2010.” (stavak 161. pod naslovom „Trenutačno stanje tehnike” i „Plavi vodič o provedbi pravila EU-a o proizvodima – 2014.” (točka 4.1.2.6. pod naslovom „Revizija usklađenih normi”).

52 Budući da argumentacija Komisije pretpostavlja da u razdoblju od 29. prosinca 2009. do 8. travnja 2011. nije postojala niti jedna usklađena norma na temelju koje za „rukom vođene kosilice tratine pogonjene mrežnim naponom” proizlazi pretpostavka o sukladnosti s temeljnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima navedenima u Direktivi 2006/42, tužitelj naglašava da proizvođači takvih strojeva nisu imali drugog izbora nego, kako bi dokazali poštovanje njezinih zahtjeva, nastaviti se pozivati na posljednju objavljenu usklađenu normu, a to je EN 60335-2-77:2006, osobito ako je ta norma prenesena u nacionalne pravne poretke, među ostalim, u talijanski pravni poredak pod koji potpada, i ako su nacionalne norme o prenošenju mogle ostati na snazi sve do datuma povlačenja koji je naveden u usklađenoj normi kojom se zamjenjuje. Za razdoblje koje teče od 8. travnja 2011. i sve do datuma povlačenja, održavanje na snazi nacionalne norme o prijenosu usklađene norme EN 60335-2-77:2006 dokazuje da je još uvijek bilo moguće pozvati se na njezine odredbe, čak i kada su se proizvođači mogli pozvati na novu usklađenu normu EN 60335-2-77:2010.

53 Budući da će se ispitati meritum tužbenog razloga, Komisija, koju podržava latvijska vlada, odbija argumente tužitelja. Ističe da je Direktiva 98/37 zamijenjena Direktivom 2006/42 i da su države članice trebale, sukladno članku 26. Direktive 2006/42, primijeniti odredbe potonje s učinkom od 29. prosinca 2009., datuma stavljanja izvan snage Direktive 98/37. Međutim, usklađena norma EN 60335-2-77:2006 nije donesena kako bi omogućila pozivanje na pretpostavku o sukladnosti s temeljnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima uređenima Direktivom 98/37. Ona nije nikada dopustila da se stvori takva pretpostavka u odnosu na temeljne zdravstvene i sigurnosne zahtjeve koji su propisani na temelju Direktive 2006/42. To objašnjava da objave u Službenom listu u kojima se spominje usklađena norma EN 60335-2-77:2010, koje se sve odnose na usklađene norme na temelju Direktive 2006/42, posebno ona od 8. travnja 2011. u kojoj se prvi put navodi navedena norma, ne sadržavaju napomenu o usklađenoj normi EN 60335-2-77:2006 u stupcima tablica koje se odnose na zamijenjene norme. Stoga, nije od značaja napomena 1. koja se nalazi u drugom od tih stupaca, koja se odnosi na datum prestanka važenja pretpostavke o sukladnosti zamijenjene norme i na koju se tužitelj pozvao u potporu tvrdnje da se mogao pozivati na usklađenu normu EN 60335-2-77:2006 sve do datuma o povlačenju koji je utvrđen za potonju. Općenito, naznake koje su dale tijela za normizaciju u odnosu na datume povlačenja nisu od značaja za utvrđenje može li iz poštovanja usklađene norme proizaći pretpostavka o usklađenosti s relevantnim temeljnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima kada te datume Komisija nije preuzela u objavama koje se odnose na usklađene norme.

54 Komisija navodi da glede „rukom vođene kosilice tratine pogonjene mrežnim naponom” za proizvođače postoje tri različita razdoblja u odnosu na dokaz o sukladnosti njihovih proizvoda s temeljnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima uređenima uzastopnim relevantnim direktivama. Sve do 28. prosinca 2009., posljednjeg dana primjene Direktive 98/37, mogli su se pozvati na ujednačenu normu EN 60335-2-77:2006 kako bi ostvarili pretpostavku o sukladnosti njihovih proizvoda s temeljnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima uređenima tom direktivom. Počevši od 29. prosinca 2009. sve do 8. travnja 2011., budući da je Direktiva 98/37 zamijenjena Direktivom 2006/42, ali niti jedna ujednačena norma koja se primjenjuje na temelju Direktive 2006/42 za „rukom vođene kosilice tratine pogonjene mrežnim naponom” nije bila još objavljena u Službenom listu, proizvođači su morali dokazati sukladnost njihovih strojeva s temeljnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima propisanima u Direktivi 2006/42 bilo kojim alternativnim sredstvima upućivanjem na usklađenu normu, osobito upućivanjem u tehničkoj dokumentaciji proizvoda na druge norme i tehničke specifikacije, primjerice na nacionalna pravila, neusklađene europske ili međunarodne norme ili na tehničke specifikacije proizvođača. Naposljetku, od 8. travnja 2011. proizvođači su se mogli koristiti pretpostavkom o sukladnosti s temeljnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima uređenima u Direktivi 2006/42 pozivajući se na usklađenu normu EN 60335-2-77:2010. Stoga, u EZ izjavi o sukladnosti predmetne kosilice od rujna 2012. nije bilo moguće pozvati se na usklađenu normu EN 60335-2-77:2006 kako bi se ostvarila pretpostavka o sukladnosti s temeljnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima uređenima Direktivom 2006/42. Također, na primjerke proizvoda u 2013., sukladno toj normi, nije se mogla primijeniti takva pretpostavka.

55 Valja najprije ispitati Komisijin argument, istaknut na raspravi, prema kojemu je bespredmetan tužiteljev drugi tužbeni razlog za poništenje, s obzirom na to da je pobijanom odlukom zabranjeno svako ponovno stavljanje na tržište predmetne kosilice počevši od njezine objave u lipnju 2015., razdoblja koji slijedi onog na koji se odnosi navedeni tužbeni razlog, koji se odnosi na dio 2012. i 2013. godine.

56 Taj se argument ne može prihvatiti.

57 Naime, ispitani tužbeni razlog usmjeren je protiv odluke kojom je potvrđena ocjena nacionalnog tijela u odnosu na stroj koji je stavljen na tržište 2012. ili 2013. prije 1. rujna, prema kojoj potonji nije ispunjavao temeljne zdravstvene i sigurnosne zahtjeve uređene u Direktivi 2006/42 jer nije bio sukladan s usklađenom normom EN 60335-2-77:2010, dok je njegov proizvođač koristio pretpostavku o sukladnosti s tim zahtjevima na temelju njegove sukladnosti s normom EN 60335-2-77:2006. Slijedom toga, ispitani je tužbeni razlog, kojim se izravno osporava ta ocjena, čak i

ako se utvrdi osnovanim, bespredmetan. Može se uostalom dodati da je tužitelj imao i zadržao pravni interes poduzimati radnje protiv pobijane odluke, čak i kada je prihvatio dobrovoljno povlačenje s tržišta i nestavljanje na tržište predmetne kosilice, s obzirom na to da osporena primjena zasigurno dovodi do povrede ugleda, imajući osobito u vidu ugled žiga predmetne kosilice te s obzirom na to da je do sada navela švedska tijela da odluče da se taj stroj ne smije više koristiti. Pravni interes tužitelja postoji i s obzirom na to da bi eventualno poništenje pobijane odluke omogućilo da se navodna nezakonitost ne ponovi (vidjeti u tom smislu i analogijom presude od 19. rujna 1985., Hoogovens Groep/Komisija, 172/83 i 226/83, EU:C:1985:355, t. 19. i od 28. svibnja 2013., Abdulrahim/Vijeće i Komisija, C-239/12 P, EU:C:2013:331, t. 61. do 83. i navedena sudsku praksu).

58 Nadalje, u odnosu na meritorno ispitivanje tužbenog razloga, valja uvodno podsjetiti da je, kako bi dokazao da njegovi strojevi ispunjavaju temeljne zdravstvene i sigurnosne zahtjeve propisane u relevantnoj direktivi, upućivanje ne usklađenu normu samo jedna od mogućnosti koju ima proizvođač. Direktiva 98/37, u članku 8. i u prilozima V. i VI., kao i Direktiva 2006/42, u članku 12. i prilozima VII., VIII., IX. i X., u biti predviđaju postupke ocjene sukladnosti koji se nužno ne temelje na usklađenim normama čije su upute objavljene.

59 Međutim, u konkretnom slučaju, s jedne srane, Komisija je, kako to proizlazi iz pobijane odluke i dopisa navedenog u točki 18. ove presude, svoj zaključak utemeljila da nepoštovanju temeljnih zdravstvenih i sigurnosnih zahtjeva propisanih u Direktivi 2006/42 te na utvrđenju nesukladnosti predmetne kosilice s usklađenom normom EN 60335-2-77:2010. S druge strane, tužitelj je, tijekom postupka pred latvijskim tijelom i tijekom postupka pred Komisijom, pokušao dokazati sukladnost predmetne kosilice s temeljnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima uređenima u Direktivi 2006/42 isključivo pozivajući se na usklađenu normu EN 60335-2-77:2006. Valja stoga provjeriti je li usklađena norma, glede koje ni Komisija ni latvijsko tijelo nisu osporili da je predmetna kosilica ispunjavala njezine zahtjeve, mogla u korist kosilice stvoriti pretpostavku o sukladnosti s temeljnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima propisanima u Direktivi 2006/42 počevši od 3. rujna 2012., kada je sastavljena EZ izjava o sukladnosti predmetne kosilice, sve do 31. kolovoza 2013., prema navodima tužitelja, posljednjeg dana proizvodnje.

60 Kako je to navedeno u točki 44. ove presude, na temelju članka 7. Direktive 2006/42, posebno na temelju stavaka 2. i 3. tog članka, objava upućivanja na usklađenu normu u Službenom listu od strane Komisije daje istoj pravni učinak koji omogućuje proizvođačima strojeva ili njihovim zastupnicima da se pozovu, glede strojeva koje stavljaju u promet i koji su s njima sukladni, na pretpostavku o sukladnosti s relevantnim temeljnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima propisanima istom direktivom i uređenima navedenom objavljenom usklađenom normom. Valja usputno napomenuti da je mehanizam bio u bitnome isti, pod uvjetom da je usklađena norma prenesena kao nacionalna norma nakon prestanka važenja Direktive 98/37, čiji je članak 5. stavak 2. prvi podstavak predviđao „[a]ko se nacionalnom normom kojom se prenosi usklađena norma, na koju je upućivanje objavljeno u Službenom listu Europske unije, uređuje jedan ili više temeljnih sigurnosnih zahtjeva, pretpostavlja se da stroj ili sigurnosna komponenta proizvedena sukladno s tom normom ispunjava te temeljne zahtjeve”. Stoga, kao što je to naveo nezavisni odvjetnik Campos Sánchez-Bordona u točki 54. svojeg mišljenja u predmetu James Elliott Construction (C-613/14, EU:C:2016:63), na koji se Komisija pozvala na raspravi, odluke o objavi usklađenih normi pravni su akti koji mogu biti predmet tužbe za poništenje (vidjeti u tom smislu presudu od 27. listopada 2016, James Elliott Construction, C-613/14, EU:C:2016:821, t. 38. do 43.). U rješenju od 25. svibnja 2004., Schmoldt i dr./Komisija (T-264/03, EU:T:2004:157, t. 91. do 94.), Opći je sud pojasnio da se radilo o općim aktima. Iz toga slijedi da je sustav takvih objava sustav općih akata institucija Unije.

61 Valja navesti da se članak 7. Direktive 2006/42 bez ograničenja odnosi na usklađene norme čija je uputa bila predmet objave u Službenom listu, i pritom se njezin doseg ni njezin sadržaj ne ograničavaju na usklađene norme čija je uputa objavljena na temelju te direktive. Ta odredba sprječava stoga zaključak da su objave uputa usklađenih normi koje su izvršene na temelju Direktive 98/37 prešutno stavljene izvan snage istovremeno kada i potonja. Iz toga slijedi da usklađene norme

čije su upute objavljene na temelju Direktive 98/37 potpadaju pod područje primjene članka 7. Direktive 2006/42 sve dok se izrijekom ne stavi izvan snage odluka kojom je njima dana pravna snaga na kojoj se temelji pretpostavka o sukladnosti s temeljnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima propisanima u direktivi, koja se primjenjuje u vrijeme stavljanja na tržište ili u uporabu odnosnih strojeva, a to je objava njihovih uputa u Službenom listu. Takvo je tumačenje u skladu s odredbama članka 25. stavka 2. Direktive 2006/42, prema kojemu „upućivanja na Direktivu [98/37] stavljenu izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Direktivu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom u Prilogu XII.”. Općenito, te odredbe imaju za cilj da se izbjegne oduzimanje učinka aktima ili pravnim odredbama čija je provedba bila izvorno vezana za odredbe Direktive 98/37 samo zbog stavljanja izvan snage Direktive 98/37 i njezinom zamjenom Direktivom 2006/42 te da to ne dovede do eventualne pravne praznine (vidjeti u tom smislu i analogijom presudu od 16. listopada 2003., Irska/Komisija, C-339/00, EU:C:2003:545, t. 35. do 39.). U ovom slučaju, u tablici iz Priloga XII. Direktivi 2006/42 utvrđena je povezanost između članka 5. stavka 2. prvog podstavka Direktive 98/37 i članka 7. stavaka 2. i 3. Direktive 2006/42, na kojima su se kasnije utemeljile objave uputa usklađenih normi u Službenom listu.

62 U konkretnom se slučaju stoga postavlja pitanje je li objava uputa usklađene norme EN 60335-2-77:2006 – koju je Komisija prvotno izvršila na temelju Direktive 98/37 (prva objava od 6. studenoga 2007. (SL 2007., C 254, str. 52.), posljednja objava od 28. ožujka 2009. (SL 2009., C 74, str. 55.)) i koja, kao što je to ranije navedeno, na temelju članka 7. Direktive 2006/42 vrijedi za razdoblje do njezina stavljanja izvan snage – izrijekom stavljena izvan snage prije ili tijekom konkretnog spornog razdoblja od 3. rujna 2012. (datum EZ izjave o sukladnosti predmetne kosilice) do 31. kolovoza 2013. (prema navodima tužitelja, datum prestanka proizvodnje predmetne kosilice). Valja podsjetiti da među strankama nije sporno da te objave nisu ni u kojem slučaju bile važeće u smislu da se na strojeve stavljene na tržište ili u uporabu počevši od 1. rujna 2013. primjeni pretpostavka o sukladnosti s temeljnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima uređenima Direktivom 2006/42, zbog, kako to proizlazi iz tužiteljeva stajališta, nastupanja datuma povlačenja te verzije usklađene norme utvrđene u kasnijoj verziji EN 60335-2-77:2010.

63 U nedostatku prešutnog stavljanja izvan snage općeg akta koje proizlazi iz njegove nespojivosti s kasnijom odredbom više pravne norme i u nedostatku navođenja prilikom objave ograničenog trajanja učinka, stavljanje izvan snage takvog akta može rezultirati samo novom odlukom nadležnog tijela, također objavljenom. Valja u tom pogledu podsjetiti da načelo pravne sigurnosti, koje je opće načelo prava Unije, traži da zakonodavstvo i podzakonski propisi budu jasni i precizni te, posebno, da je njihova primjena predvidiva i opravdana (vidjeti u tom smislu presude od 9. srpnja 1981., Gondrand i Garancini, 169/80, EU:C:1981:171, t. 17. i od 22. veljače 1984., Kloppenburg, 70/83, EU:C:1984:71, t. 11.). Posebno, kao što je to presuđeno u presudi od 21. listopada 1997., Deutsche Bahn/Komisija (T-229/94, EU:T:1997:155, t. 113.), načelo pravne sigurnosti ima za cilj jamčiti predvidivost situacija i pravnih odnosa uređenima pravom Unije. U tom je smislu bitno da institucije poštuju nedodirljivost akata koje su donijeli i koje utječu na pravnu i materijalnu situaciju pravnih subjekata, tako da mogu izmijeniti te akte samo poštujući pravila o nadležnosti i postupku.

64 U konkretnom slučaju, kasnije objave uputa usklađene norme EN 60335-2-77:2006 u Službenom listu ne sadržavaju datum prestanka učinka svake objave, čak i kad su one izvršene nakon donošenja Direktive 2006/42. Osim toga, niti jedna od objava uputa usklađenih normi koje su izvršene na temelju te nove direktive kao ni niti jedan drugi dokument koji je Komisija objavila ne sadržava navode o stavljanju izvan snage objave usklađene norme EN 60335-2-77:2006, osim preko napomene 1. stupca pod naslovom „Datum prestanka pretpostavke o sukladnosti zamijenjene norme” tablica objava koje sadržavaju upute usklađene norme EN 60335-2-77:2010. Valja podsjetiti da se u njoj navodi da je „[o]pćenito datum prestanka pretpostavke o sukladnosti [zamijenjene norme] datum povlačenja („dow”) koji određuje Europska organizacija za normizaciju”, te da se „[k]orisnici ovih normi upozoravaju da to u određenim izvanrednim slučajevima može biti i drugačije”. Međutim, kako je to navedeno ranije u točki 10. ove presude, Europsko tijelo za normizaciju (EONE) zadržalo je u usklađenoj normi EN 60335-2-77:2010 datum 1. rujna 2013. kao datum povlačenja zamijenjene

usklađene norme EN 60335-2-77:2006, te je posljedično, stavljanje izvan snage objave upute potonje izvršeno na taj datum. U tim uvjetima, iz sukladnosti predmetne kosilice s usklađenom normom EN 60335-2-77:2006, suprotno onomu što smatra Komisija i latvijska vlada, može proizlaziti pretpostavka o sukladnosti tog stroja s temeljnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima propisanima u Direktivi 2006/42 za stavljanje na tržište ili u uporabu sve do 31. kolovoza 2013., uključujući i taj dan.

65 Valja nadalje navesti da se stajalište koje zastupa Komisija kosi sa strukturom uspostavljenom dvjema kasnijim direktivama 98/37 i 2006/42, čiji je cilj uspostaviti na čitavom području Unije učinkoviti mehanizam koji udruživanjem tijela za normizaciju kojima upravlja Komisija omogućuje proizvođačima i njihovim zastupnicima poštovanje temeljnih zdravstvenih i sigurnosnih zahtjeva u odnosu na strojeve koje stavljaju u promet u okviru koji im daje određenu sigurnost i pojednostavljuje stavljanje na tržište u svim državama članicama te koji daje javnosti znatna jamstva. Sukladnost s usklađenom normom koju je donijelo njezino tijelo i čija je uputa objavljena u Službenom listu omogućuje proizvođaču ili njegovu zastupniku, a da pritom ona ne predstavlja jedinu mogućnost za njih da dokažu poštovanje njezinih zahtjeva, da, u okviru jasnog postupka, koriste za odnosne proizvode pretpostavku o sukladnosti s temeljnim zahtjevima uređenima tom usklađenom normom. Direktiva 98/37, u njezinu članku 5., kao i Direktiva 2006/42, u njezinu članku 7., sadržavaju u tom pogledu odredbe kojima se daje važnu ulogu mehanizmu o sukladnosti s objavljenim usklađenim normama. Potonjim se člankom ta uloga čak i pojačava, odvajajući mogućnost pozivanja na te usklađene norme kako bi se koristila gore navedena pretpostavka od postojanja nacionalnih normi kojima se „prenose”.

66 Međutim, teza Komisije, koja podrazumijeva da sve usklađene norme koje su prvotno donesene na temelju Direktive 98/37 nemaju učinak da iz njih proizlazi pretpostavka o sukladnosti s temeljnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima propisanima u Direktivi 2006/42, bitno smanjuje broj usklađenih normi koje se mogu koristiti u prvo vrijeme primjene potonje direktive te stoga negativno utječe na učinkovitost sustava. U tom pogledu, posljednja objava u Službenom listu „tablice naslova i uputa usklađenih normi na temelju [Direktive 98/37]” u ožujku 2009. sadržava 57 stranica (SL 2009., C 74, str. 4.), iako prva odgovarajuća objava na temelju Direktive 2006/42 u rujnu 2009. sadržava samo 26 stranica (SL 2009., C 214, str. 1.), a druga istovrsna objava, koja je izvršena neposredno prije primjene mjera prenošenja Direktive 2006/42 od 29. prosinca 2009. sadržava još samo 37 stranica (SL 2009., C 309, str. 29.). Imajući u vidu da je na jednoj stranici tih objava pobrojano u prosjeku desetak usklađenih normi, stajalište Komisije dovelo bi do toga da su, u vrijeme konkretne primjene odredbi Direktive 2006/42, krajem prosinca 2009., proizvođači mogli koristiti, kako bi utvrdili postojanje pretpostavke o sukladnosti njihovih proizvoda s temeljnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima propisanima novom direktivom, oko 200 usklađenih normi manje nego krajem razdoblja primjene Direktive 98/37, što bi proturječilo važnoj ulozi koja je dana mehanizmu o sukladnosti s usklađenim normama dvjema uzastopnim direktivama. Valja navesti da treba sačekati objavu u travnju 2011. (SL 2011., C 110, str. 1.) kako bi ponovno pronašli usporedivu količinu usklađenih normi čije su upute objavljene za dvije direktive.

67 Kršenje strukture sustava uspostavljenog dvjema uzastopnim direktivama 98/37 i 2006/42 u potpunosti je vidljivo u uzastopnom slijedu triju vremenskih razdoblja koje je identificirala Komisija i koja su opisana u točki 54. ove presude, što bi dovelo do toga da jedna vrsta stroja na koji se više godina odnosila objavljena usklađena norma bude „bez usklađene norme” u nezanemarivom vremenskom razdoblju (oko petnaest mjeseci za „rukom vođene kosilice tratine pogonjene mrežnim naponom”) prije nego se pronađe nova objavljena usklađena norma. Točno je da Komisijino tumačenje ne stvara pravnu prazninu, s obzirom na to da proizvođači i njihovi zastupnici imaju druga sredstva, osim usklađenih normi čije su upute objavljene, za dokazivanje poštovanja temeljnih zdravstvenih i sigurnosnih zahtjeva propisanih u relevantnoj direktivi za strojeve koje namjeravaju stavljati u promet. Međutim, valja naglasiti da su ta druga sredstva problematičnija. Slijedom toga, stajalište

Komisije ne pridonosi, barem u određenom razdoblju, pojednostavljenju slobodnog kretanja robe u unutarnjem tržištu, osiguravajući visoki stupanj zdravstvene i sigurnosne zaštite korisnika, kako to traži pravni temelj Direktive 2006/42, a to je članak 114. UFEU-a.

68 Točno je da su, kao što je to naglasila Komisija na raspravi, pod različitim aspektima temeljni zdravstveni i sigurnosni zahtjevi propisani u Direktivi 2006/42 veći od onih propisanih u Direktivi 98/37, međutim, ako je to slučaj, na Komisiji je da, za određene vrste strojeva i druge opreme na koje se odnosi nova direktiva, potakne brzo donošenje nove usklađene norme koja će odgovoriti na nove potrebe te da, ako za to postoji potreba, navede da u određenim slučajevima usklađena norma objavljena na temelju Direktive 98/37 ne omogućuje korištenje pretpostavke o sukladnosti s tim novim zahtjevima. U članku 10. Direktive 2006/42 osim toga se predviđa „postupak osporavanja usklađenih norma" koji može pokrenuti država članica ili Komisija i koji može dovesti do zadržavanja s ograničenjima ili do opoziva uputa odnosne usklađene norme koja je objavljena u Službenom listu. Međutim, u tom bi slučaju Komisija morala navesti u stupcu tablica naslova i uputa usklađenih normi na temelju Direktive 2006/42, pod naslovom „Datum prestanka pretpostavke o sukladnosti zamijenjene norme", datum koji je različit od datuma povlačenja, ako je predmetna usklađena norma doista zamijenjena, ili na drugi prikladan način označiti u Službenom listu stavljanje izvan snage objave upute predmetne usklađene norme u slučaju da norma nije bila već zamijenjena. Kao što je to navedeno u točki 64. ove presude, nedostatak posebnog navoda u tablicama objave naslova i uputa usklađenih normi na temelju Direktive 2006/42 ili u drugom obliku ukazuje a contrario, sukladno napomeni 1. stupca pod naslovom „Datum prestanka pretpostavke o sukladnosti zamijenjene norme", da taj datum odgovara datumu povlačenja koji je utvrdilo tijelo za normizaciju. Valja također navesti da je razvoj Direktive o strojevima, čija je prva verzija bila Direktiva 89/392/EEZ Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 1989. o usklađivanju zakonodavstava država članica o strojevima (SL 1989., L 183, str. 9.), uključujući i one koje su dovele do stavljanja izvan snage ranije verzije ili do znatnih dopuna, nisu dovele do općeg stavljanja izvan snage objava usklađenih normi koje su izvršene za vrijeme važenja ranijih verzija (vidjeti primjerice SL 2000., C 252, str. 5.).

69 Valja naposljetku podsjetiti da sukladnost s usklađenom normom čija je uputa objavljena na temelju Direktive 98/37 za vrijeme primjene Direktive 2006/42 i prije datuma prestanka važenja pretpostavke o sukladnosti s temeljnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima koja iz nje proizlazi, pruža upravo samo pretpostavku o sukladnosti s tim zahtjevima. U tom pogledu, ako bi država članica, i nakon nje Komisija, smatrala da stroj koji je u skladu s takvom usklađenom normom ne ispunjava temeljne zdravstvene i sigurnosne zahtjeve propisane u Direktivi 2006/42, ona bi svejedno mogla primijeniti zaštitnu klauzulu predviđenu u članku 11. navedene direktive, s time da je na njoj teret dokaza da nisu ispunjeni ti temeljni zahtjevi.

70 Na temelju svega navedenog proizlazi da je tužitelj osnovano istaknuo, u bitnom, da se na predmetnu kosilicu mogla primijeniti pretpostavka o sukladnosti s temeljnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima propisanima u Direktivi 2006/42 počevši od 3. rujna 2012., kada je objavljena EZ izjava o sukladnosti, sve do 31. kolovoza 2013., prema njegovim navodima, posljednjeg dana njezine proizvodnje. Naime, na usklađenoj normi EN 60335-2-77:2006, u odnosu na koju nije sporno da je predmetna kosilica bila u skladu s njom, on je mogao valjano, u razdoblju između tih datuma, za potrebe stavljanja na tržište ili u uporabu, utemeljiti pretpostavku o sukladnosti s temeljnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima propisanim u navedenoj direktivi, s obzirom na to da, osim što je njezina uputa bila objavljena na temelju Direktive 98/37, ona je, u nedostatku suprotnog navoda objavljenog u Službenom listu od strane Komisije, ostala važeća i na temelju Direktive 2006/42, sve do datuma povlačenja koje je izvršilo tijelo za normizaciju prilikom donošenja usklađene norme koja ju je zamijenila, a to je 1. rujna 2013.

71 Odbacujući tužiteljevo stajalište u tom pogledu, Komisija je počinila pogrešku koja se tiče prava. Budući da, osim toga, pobijana odluka nije bila, kao što je to navedeno u točki 59. ove presude, osnovana na konkretnom dokazu nepoštovanja temeljnih zdravstvenih i sigurnosnih zahtjeva propisanih u Direktivi 2006/42, već samo na nesukladnosti predmetne kosilice s usklađenom normom

EN 60335-2-77:2010, dok je na temelju sukladnosti s usklađenom normom EN 60335-2-77:2006 za njega važila, u predmetnom vremenskom razdoblju, pretpostavka o sukladnosti, valja prihvatiti drugi tužbeni zahtjev tužitelja i poništiti pobijanu odluku.

Troškovi

72 U skladu s člankom 134. stavkom 1. Poslovnika, stranci koja ne uspije u postupku nalaže se snošenje troškova, ako je postavljen takav zahtjev. Budući da Komisija nije uspjela u postupku, treba joj se naložiti snošenje troškova sukladno tužiteljevu zahtjevu, uključujući i one nastale u postupku privremene pravne zaštite.

73 U skladu s člankom 138. stavkom 1. Poslovnika, države članice koje su intervenirale u postupak snose vlastite troškove. Republika Latvija snosit će stoga vlastite troškove.

Slijedom navedenoga,

OPĆI SUD (drugo vijeće)

proglašava i presuđuje:

1. **Poništava se Provedbena odluka Komisije (EU) 2015/902 od 10. lipnja 2015. o mjeri zabrane stavljanja na tržište kosilice proizvođača GGP Italy S.p.A. koju je poduzela Latvija u skladu s Direktivom 2006/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća.**

2. **Tužba se u preostalom dijelu odbija.**

3. **Europskoj komisiji nalaže se snošenje vlastitih troškova kao i troškova Global Garden Products Italy SpA (GGP Italy) koji su nastali u okviru ove tužbe i postupka privremene pravne zaštite.**

4. **Republika Latvija snosit će vlastite troškove.**

Gervasoni Madise Csehi

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgu 26. siječnja 2017.

Potpisi